

Psychometric Properties of the Farsi version of the Adolescent Resilience Scale

Zahra Fatehi peykani¹

PhD student of educational psychology, Islamic Azad University, Roudehen branch, Tehran, Iran

Hossein Ebrahimi
Moghaddam *

Associate Professor, Department of the psychology, Islamic Azad University, Roudehen branch, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

Haeideh Saberi

Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Roudehen branch, Tehran, Iran.

Abstract

The main purpose of the present study was to investigate psychometric properties of the Adolescent Resilience Scale (ARS, Oshio, Nakaya, Kaneko & Nagamine, 2002) among girl Iranian adolescents. In this correlational study, 486 female adolescents responded to the Adolescent Resilience Scale (ARS), the Adolescent and Adult Mindfulness Scale (AAMS), the Cognitive Reappraisal Scale (CRS) and the Proactive Coping Scale (PCS). The principal component analysis method with oblimin rotation were used to compute the ARS's factorial validity and correlation coefficients between resilience dimensions with mindfulness, active coping and cognitive reappraisals were used to compute the ARS's criterion validity. The results of the principal components analysis showed that the adolescent resilience scale consisted of four factors: positive orientation towards the future, emotional regulation, novelty

¹ The present article is taken from the doctoral thesis of the first author.

Corresponding Author: H.ebrahimi.Moghaddam@riau.ac.ir *

seeking and patience. Correlation coefficients between dimensions of resilience with mindfulness, cognitive reappraisal and active coping supported the criterion validity of adolescent resilience scale, experimentally. Internal consistency for the positive future orientation, emotional regulation, novelty seeking and patience subscales was 0/90, 0/75, 0/77 & 0/65, respectively. **Conclusion:** In sum, these findings provide evidence for the validity and reliability of the ARS to measure of psychological resilience as a dynamic process of positive adjustment to stressful experiences and posttraumatic development in girl adolescents.

Key Words: validity, reliability, Adolescent Resilience Scale (ARS).

رویدادها
پاییز

ویژگی های روان سنجی نسخه فارسی مقیاس تاب آوری نوجوان

دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، تهران،
ایران

زهرا فاتحی
پیکانی^۱

دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، تهران، ایران (نویسنده
مسئول)

حسین ابراهیمی
مقدم*

استادیار گروه روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، تهران، ایران

هائیده صابری

چکیده

این پژوهش با هدف تحلیل ویژگی های روان سنجی نسخه فارسی مقیاس تاب آوری نوجوان (آشیو، ناکایا، کانیکو و ناگامی، ۲۰۰۲) در بین گروهی از نوجوانان دختر انجام شد. در مطالعه همبستگی حاضر، ۴۸۶ نوجوان دختر که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند، به مقیاس تاب آوری نوجوان (آشیو و همکاران، ۲۰۰۲)، مقیاس ذهن آگاهی نوجوان و بزرگسال (دارتمن، گلاب، آگانسیان و رید، ۲۰۱۸)، مقیاس بازارزیابی شناختی (گراس و جان، ۲۰۰۳) و فهرست مقابله فعال (گرین گلس، شوارزر، جاکوبیک، فیکسنهام و تابر، ۱۹۹۹) پاسخ دادند. به منظور تعیین روایی عاملی مقیاس تاب آوری نوجوان از روش آماری تحلیل مولفه های اصلی با چرخش اوبلیمین و به منظور تعیین روایی ملاکی مقیاس از همبستگی بین زیرمقیاس های تاب آوری با ذهن آگاهی، بازارزیابی شناختی و مقابله فعال، استفاده شد. نتایج تحلیل مولفه های اصلی نشان داد که مقیاس تاب آوری نوجوان از چهار عامل جهت گیری مثبت نسبت به آینده، نظم بخشی هیجانی، نوجویی و بردباری، تشکیل شد. ضرایب همبستگی بین ابعاد تاب آوری با ذهن آگاهی، بازارزیابی شناختی و مقابله فعال، از روایی ملاکی مقیاس تاب آوری نوجوان، به طور تجربی، حمایت کرد. مقادیر ضرایب همسانی درونی عامل های جهت گیری مثبت نسبت به آینده، نظم بخشی هیجانی، نوجویی و بردباری به ترتیب برابر با ۰/۹۰، ۰/۷۵، ۰/۷۷ و ۰/۶۵ به دست آمد. در مجموع، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که نسخه فارسی مقیاس تاب آوری نوجوان برای سنجش سازه تاب آوری روان شناختی ایزاری روا و پایا است.

کلیدواژه ها: روایی، پایایی، مقیاس تاب آوری نوجوان

^۱ مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول است.

مقدمه

تحول آدمی، فرایندی پویا است که در وهله‌های مختلف آن رویارویی با تنگناها، شداید و بحران‌های مختلف گریزناپذیر است. به ویژه در جامعه مدرن امروزی، پدیده‌هایی چون جنگ و خونریزی، فقر، غارت و چپاول، آمار بالای تصادفات و جنایات، بلایای طبیعی، ناامنی اجتماعی، مشکلات عدیده اقتصادی، روند فزاینده اشکال مختلف آسیب‌های اجتماعی در زمره پرتنش‌ترین و آسیب‌زننده‌ترین رخدادهایی هستند که در نقاط مختلف جهان، آدمی و بقای جسمانی و روان‌شناختی او را با تهدیدی جدی روبرو کرده‌اند. با این وجود، در چنین شرایطی، اندیشیدن به موضوع خطیر حیات، بقاء و بالندگی آدمی در وهله‌های رشدی مختلف در گرو رویارویی سازنده با این قبیل رخدادهای منفی در سطوح مختلف است (سائست، ماسیگی، استفانسن و هیمدال^۱، ۲۰۱۰؛ لا، تیلور و فولکو^۲، ۲۰۱۸).

در سال‌های اخیر، در محدوده دغدغه‌مندی‌های پژوهشی روان‌شناسان مختلف، تمرکز بر ظرفیت‌های تفسیری و مختصات‌کنشی مفهوم تاب‌آوری روان‌شناختی در گروه‌های سنی مختلف در کانون توجه گروه‌کثیری از محققان قرار گرفته است (بالات، داگان و آلتانداگ^۳، ۲۰۱۳؛ آلیوراس، ماتیس، پینه‌ریو و آلیوراس^۴، ۲۰۱۵؛ هندوجا و پاتچین^۵، ۲۰۱۷؛ اسمیت و یانگ^۶، ۲۰۱۷). به طور کلی، تاب‌آوری بر فرایند، توانایی و نتیجه‌سازگاری موفقیت‌آمیز فرد با شرایط چالش‌انگیز و تهدیدکننده اطلاق می‌شود (نامی، کارلسون، نورکینی پالا، فارس، کنیت، آلن، دوریس و ناکی^۷، ۲۰۱۷). به بیان دیگر، تاب‌آوری، پدیده‌ای است که به انطباق نسبتاً مثبت فرد با تجارب آسیب‌زا اشاره می‌کند. دیفایو و ساکلوفسکی^۸ (۲۰۱۸) تاکید کردند که مفهوم تاب‌آوری بر فرایند گفتگو، مدیریت و انطباق با منابع اصلی استرس و ضربه، دلالت دارد. طبق دیدگاه ماستن و رایت^۹ (۲۰۱۰) تاب‌آوری به ویژه به فرایندهای انطباق مثبت در بافت رویارویی با تهدیدات اساسی در زندگی اشاره

1. Soest, Mossige, Stefansen & Hjemdal

2. Lou, Taylor & Folco

3. Bulut, Dogan, & Altundag

4. Oliveiraa, Matos, Pinheiro & Oliveira

5. Hinduja & Patchin

6. Smith & Yang

7. Namy, Carlson, Norcini Pala, Faris, Knight, Allen, Devries & Naki

8. Di Fabio & Saklofske

9. Masten & Wright

می‌کند. مطالعه تاب‌آوری آدمی با هدف فهم تفاوت‌های فردی در رابطه با تجارب آسیب‌زا، انجام می‌شود (ماستن و همکاران، ۲۰۱۰). علاوه بر این، در سال‌های اخیر، موضع‌گیری تلاش‌های تحقیقاتی متمرکز بر تحول مثبت نوجوانی به جای تاکید بر کاهش عوامل خطر بر ایده مفروض تقویت نیرومندی‌ها تمرکز نموده‌اند (آگر^۱، ۲۰۱۳؛ آلمدام و گلاندان^۲، ۲۰۰۷؛ سینگ، پندیپادایا و تیاگی^۳، ۲۰۲۲). یکی از مهمترین مصادیق مفهومی تصریح‌کننده چنین چرخشی در رویکرد محققان بر توان تفسیری سازه تاب‌آوری متمرکز است. نوجوانی به مثابه یکی از وهله‌های حساس زندگی آدمی از طریق موضوعاتی مانند یادگیری، کاوش و کندوکاو، یکپارچگی هویت^۴ و توسعه روابط، مشخص می‌شود (لیپمن، مور و مکایتاش^۵، ۲۰۱۱). همچنین از آنجا که این دوره از طریق تحول‌یافتگی پویای مغز و شکل‌گیری غالب مدل‌های شناختی و هیجانی با احتمال تداوم تا دوره بزرگسالی مشخص می‌شود، در توسعه خصیصه تاب‌آوری و به تبع آن، در شکل‌دهی به بهزیستی و سلامت فرد در طول عمر، نقش غیرقابل انکاری ایفا می‌کند (بلک‌مور و میلز^۶، ۲۰۱۴). پاتون، ساویر، سانتلی، روس، افیف و آلن^۷ (۲۰۱۶) یادآور می‌شوند که مزیت‌های کمک به توسعه مفهوم تحول مثبت نوجوانی^۸ در سه بخش شامل مزایای زود هنگام در دوره نوجوانی، تغییرات مثبت در آینده فرد بزرگسال و در نهایت، نسل‌های بعدی از یکدیگر قابل تفکیک هستند.

علاوه بر این، در همین شرایط گروهی از نوجوانان سطوح نسبتاً بالایی از بحران و آسیب‌پذیری را در مواجهه با خشونت‌ها و جرائم نشان می‌دهند (گویدیس، بات، گارسیا - مورینو و کلومبینی^۹، ۲۰۱۶). خطرانی مانند تجربه خشونت‌های جنسی، هیجانی و جسمانی، سوء مصرف مواد، آغاز اختلالات روانی، مشارکت در رفتارهای جنسی پرخطر که خود از طریق اشکال ساختاری دیگر تجارب آسیب‌رسانی مانند فقر و بیکاری، هنجارهای نژادی و جنسی تبعیض‌آمیز و رویارویی با تجارب تلخ، موجب می‌شوند (پاتون و همکاران، ۲۰۱۶).

1. Ager

2. Almedom & Glandon

3. Singh, Bandyopadhyay & Tyagi

4. identity consultation

5. Lippman, Moore & McIntosh

6. Blakemore & Mills

7. Patton, Sawyer, Santelli, Ross, Afifi, Allen

8. positive adolescent development

9. Guedes, Bott, Garcia-Moreno & Colombini

اساساً رخدادهای استرس‌زا و فشارزای دوره نوجوانی، پسایندهای بلندمدتی را در بزرگسالی موجب می‌شوند. در این قلمرو مطالعاتی، نتایج گروه وسیعی از شواهد تجربی نشان داده‌اند که مواجهه با تجارب تروماتیک در دوره نوجوانی با اشکال مختلفی از پیامدهای مخرب در دوره بزرگسالی شامل مشکلات سلامت روانی و خودکشی (نورمن و همکاران^۱، ۲۰۱۲؛ تانان و همکاران، ۲۰۱۶)، سلامت حرفه‌ای پایین و سوء مصرف مواد (نورمن، بایامبا، دی، بوتچارت، اسکات و ووس ۲۰۱۲؛ پنهیرو، ۲۰۰۶)، غفلت از مراقبت‌های پزشکی (بایر - هورود، بلکستون و فیودتر^۲، ۲۰۰۶)، رفتارهای ضداجتماعی (اسمیت، ایرلند و ترنبری^۳، ۲۰۰۵)، عملکرد تحصیلی ضعیف (بودن، هاروود و فرگوسن^۴، ۲۰۰۷) و همچنین، آمادگی برای خشونت نسبت به نسل‌های بعدی رابطه نشان می‌دهد (آماتو^۵، ۲۰۰۰؛ فولا و میدما، روسلی، مکوک، چان و هاردورفر^۶، ۲۰۱۷؛ هالت، بوکلی و ولان^۷، ۲۰۰۸).

در این قلمرو مطالعاتی، موقعیت‌های منفی و مخرب زندگی شامل آسیب‌شناسی روانی والدین یا وضعیت اقتصادی اجتماعی پایین و همچنین رخدادهای منفی زندگی مانند آزاردیدگی دوران کودکی و یا فقدان دیگری مهم، است. بر این اساس، انطباقی مثبت نیز بر توسعه سطوح بهتر و بالاتری از کنش‌وری متعاقب مواجهه با خطرات پیرامونی اشاره می‌کند (زالکاسکی و بالاک^۸، ۲۰۱۲؛ نیلسون، سویدین، هال، کاظمی و دالستروم^۹، ۲۰۲۲). بر اساس آنچه گفته شد می‌توان نتیجه گرفت که قلمرو مطالعاتی تاب‌آوری روان‌شناختی اساساً بر این ایده تاکید دارد که چگونه می‌توان با وجود شرایط دشوار، بستر تحول‌یافتگی سالم و ایمن را فراهم کرد.

مرور شواهد تجربی نشان می‌دهد که محققان مختلف تاکید کرده‌اند و هله تحولی نوجوانی با تغییرات ناگهانی عارض شده بر آن در حوزه‌های مختلف، از آنجا که نوجوان را با انباشت متراکمی از تکالیف رشدی روبرو می‌کند، بنابراین، فقر در خزانه مهارتی آنها و

1. Norman, Byambaa, De, Butchart, Scott & Vos

2. Bair-Merritt, Blackstone & Feudtner

3. Smith, Ireland & Thornberry

4. Boden, Horwood & Fergusson

5. Amato

6. Fulu, Miedema, Roselli, McCook, Chan & Haardörfer

7. Holt, Buckley & Whelan

8. Zolkoski & Bullock

9. Nilsson, Svedin, Hall, Kazemi & Dahlstrom

ناتوانی در مواجهه سازنده با مطالبه‌گری‌های رشدی فراروی در زوایای مختلف، می‌تواند کنش‌وری بهینه آنها را با تهدیدی جدی روبرو کند (بلچر، ولکاو، مالر و فیری^۱، ۲۰۱۴). بنابراین، بر حسب شواهد تجربی موجود و با توجه به ویژگی‌های کارکردی سازه‌تاب‌آوری روان‌شناختی در این وهله تحولی و دیگر دوره‌های رشدی، مطالعه‌ی مختصات ضربه‌گیرانه این سازه برای نوجوانان در گام نخست، نیازمند آن است که ابزاری برخوردار از ویژگی‌های فنی روایی و پایایی در دسترس محققان علاقه‌مند باشد. با توجه به اهمیت موضوع تاب‌آوری و همچنین، ضرورت اندیشیدن مشخصه‌ای کارکردی این سازه در وهله تحولی نوجوانی، در این بخش، به اجمال مجموعه تلاش محققان علاقه‌مند به قلمرو مطالعاتی تحلیل روان‌سنجی ابزارهای سنجش تاب‌آوری روان‌شناختی در نوجوانی مرور می‌شوند.

مرور شواهد تجربی نشان می‌دهد که تحلیل سیستمیک مشخصه‌های روان‌سنجی ابزارهای سنجش سازه‌تاب‌آوری روان‌شناختی در بین گروه‌های سنی مختلف به ویژه نوجوانان، همواره در کانون توجه گروه‌های کثیری از محققان بوده است (جانوسچ، آیان، هیمدال و هیرت^۲، ۲۰۲۰؛ خدایی و موسوی^۳، ۲۰۲۱؛ پاسکوی، رحمان، ادواردسون، جوکوویرو، مک دولند، لود، ادوارسون و لی^۴، ۲۰۱۸؛ روزاریو و پین‌هیرو^۵، ۲۰۱۵؛ آینا، باکزاواسکی، اسپولنبرگ و بوچانان^۶، ۲۰۱۵؛ کاللاگاری، برتو، لاکانو، ایل‌مینی، براگیو و ندر^۷، ۲۰۱۶؛ لوسوی، تورننا، والچاسا، هلمیننسد، اوهمانا، جولکونب و روستی - اوتاجاروی^۸، ۲۰۱۳؛ ناشی، یوهارا، کوندو و ماتسوکا^۹، ۲۰۱۰؛ یانگ، لی و اکسیا^{۱۰}، ۲۰۱۲؛ چيو و هاسی^{۱۱}، ۲۰۱۶؛ سینات، هیبرت، کاری و دریویس^{۱۲}، ۲۰۱۸). در مطالعه روزاریو و پین‌هیرو (۲۰۱۵) که با هدف تحلیل روایی سازه دو نسخه از مقیاس تاب‌آوری (واگنیلد و

-
1. Belcher, Volkow, Moeller & Ferre
 2. Janousch, Anyan, Hjemdal & Hirt
 3. Khodaei & Mousavi
 4. Pascoe, Rahman, Edvardsson, Jokwiro, McDonald, Lood, Edvardsson & Li
 5. Rosário Pinheiro
 6. Aiena, Baczwaski, Schulenberg & Buchanan
 7. Callegari, Bertu, Lucano, Ielmini, Braggio & Vender
 8. Losoi, Turunena, Wäljasa, Helminen, Öhmana, Julkunen & Rosti-Otajärvi
 9. Nashi, Uehara, Kondo & Matsuoka
 10. Yang, Li & Xia
 11. Chew & Haase
 12. Cenat, Hébert, Karray & Derivois,

یانگ^۱، ۱۹۹۳) در نمونه‌ای از نوجوانان پرتغالی انجام شد، نتایج تحلیل مولفه‌های اصلی با استفاده از چرخش واریماکس به ترتیب برای هر یک از دو نسخه مقیاس تاب‌آوری با شمول ۲۳ و ۱۳ ماده، از راه‌حل تک‌عاملی حمایت کرد. همچنین، ضرایب همسانی دو نسخه مقیاس تاب‌آوری با شمول ۲۳ و ۱۳ ماده، ۰/۹۲ به دست آمد. در نهایت، همبستگی‌های مثبت بین تاب‌آوری و نمرات تمایل به شکوفاندن ظرفیت‌های بالقوه فردی و همبستگی‌های منفی بین تاب‌آوری و نمرات نشانه‌های اضطراب و افسردگی، شواهدی در دفاع از روایی همزمان دو نسخه مقیاس تاب‌آوری فراهم کرد. در مطالعه امیرسرداری، فتحی‌زاده، طاوسی، گرمودی و منتظری^۲ (۲۰۱۶) که با هدف تحلیل روان‌سنجی مقیاس بین‌المللی سنجش تاب‌آوری کودک و نوجوان انجام شد، نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان داد که ساختار سه عاملی مقیاس بین‌المللی سنجش تاب‌آوری کودک و نوجوان شامل زیرمقیاس فردی، زیرمقیاس رابطه با مراقبت‌کننده اولیه و زیرمقیاس عوامل بافتاری با داده‌ها برازش مطلوبی داشت. در این مطالعه ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های فردی، رابطه با مراقبت‌کننده اولیه و عوامل بافتاری به ترتیب برابر با ۰/۷۸، ۰/۸۰ و ۰/۷۷ به دست آمد. در مطالعه چراغی، عبادی، گارتلند، قاعدی و خوش‌نوی فومنی^۳ (۲۰۱۷) که با هدف تحلیل روان‌سنجی پرسشنامه تاب‌آوری نوجوان انجام شد، نتایج تحلیل ساختار عاملی نشان داد که پرسشنامه تاب‌آوری نوجوان از اعتماد به نفس، آگاهی هیجانی، شناختار منفی، مهارت‌های اجتماعی، همدلی/تحمل، رابطه با خانواده، دسترسی به خانواده، ارتباط با همسالان، دسترسی به همسالان، محیط حمایتی مدرسه، ارتباط با مدرسه و ارتباط با اجتماع تشکیل شده است. در این مطالعه، ضرایب همسانی دورنی عامل‌های اعتماد به نفس، آگاهی هیجانی، شناختار منفی، مهارت‌های اجتماعی، همدلی/تحمل، رابطه با خانواده، دسترسی به خانواده، ارتباط با همسالان، دسترسی به همسالان، محیط حمایتی مدرسه، ارتباط با مدرسه و ارتباط با اجتماع به ترتیب برابر با ۰/۷۰، ۰/۷۱، ۰/۷۱، ۰/۷۲، ۰/۷۲، ۰/۷۳، ۰/۷۳، ۰/۷۰، ۰/۷۰، ۰/۷۳ و ۰/۷۰ به دست آمد. در مطالعه مو و هو^۴ (۲۰۱۶) که با هدف رواسازی نسخه چینی مقیاس تاب‌آوری

1. Wagnild & Young

2. Amirsardari, Fathizadeh, Tavousi, Garmaroudi & Montazeri

3. Cheraghi, Ebadi, Gartland, Ghaedi & Fomani

4. Mu & Hu

کودک و نوجوان انجام شد، در گام نخست، نتایج تحلیل مولفه‌های اصلی نشان داد که ساختار عاملی مقیاس تاب‌آوری کودک و نوجوان در نمونه چینی از یک عامل تشکیل شده است که ۵۴/۲۶ درصد از واریانس عامل زیربنایی را تبیین کرد. در گام بعد، نتایج تحلیل عاملی تاییدی نیز راه‌حل عاملی ساختار عاملی اکتشافی را در نمونه چینی تایید کرد و نتایج نشان داد که ساختار تک‌عاملی با داده‌ها برازش مطلوبی داشت. علاوه بر این، نتایج هم‌ارزی جنسی ساختار عاملی از مشابهت ساختار عاملی نسخه کودک و نوجوان مقیاس تاب‌آوری (ساختار تک‌عاملی) در دو جنس به طور تجربی حمایت کرد. در نهایت، همسانی درونی نسخه کودک و نوجوان مقیاس تاب‌آوری ۰/۹۲ به دست آمد. در مطالعه بالتاسی و کاراتاس^۱ (۲۰۱۴) که با هدف بررسی روایی و پایایی مقیاس تاب‌آوری نوجوان انجام شد، نتایج روش‌های آماری تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی از ساختار چهار عاملی مقیاس تاب‌آوری شامل تاب‌آوری فردمحور، تاب‌آوری خانوادهمحور، تاب‌آوری همسال‌محور و تاب‌آوری مدرسه/معلم‌محور، به طور تجربی، حمایت کرد. در این مطالعه، ضرایب همسانی درونی مقیاس تاب‌آوری نوجوان زیرمقیاس‌های تاب‌آوری فردمحور، تاب‌آوری خانوادهمحور، تاب‌آوری همسال‌محور و تاب‌آوری مدرسه/معلم‌محور به ترتیب برابر با ۰/۷۵، ۰/۷۸، ۰/۷۲ و ۰/۷۳ به دست آمد. در پژوهش خدایی و موسوی (۲۰۲۱) که با هدف تعیین روایی عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوان در بین گروهی از نوجوانان تیزهوش دختر و پسر ایرانی انجام شد، نتایج تحلیل تاییدی چندگروهی از ساختار سه‌عاملی مقیاس شامل جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی و نوجویی در نوجوانان تیزهوش دختر و پسر حمایت کرد. در این پژوهش، ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی و نوجویی به ترتیب برابر با ۰/۷۱، ۰/۷۵ و ۰/۹۱ به دست آمد.

اگر چه پیش از این محققان مختلفی، مشخصه‌های روان‌سنجی نسخه‌های متفاوتی از ابزارهای سنجش تاب‌آوری را در نوجوانان واریسی کرده‌اند، اما درباره مقیاس تاب‌آوری نوجوان (أشیو و همکاران، ۲۰۰۲)، از یک سوی، فقر اطلاعاتی پیرامون تحلیل ویژگی‌های

روان‌سنجی آن در نوجوانان ایرانی، و از دیگر سوی، عدم بسندگی تبیین منتخب برای اصلاح مدل اندازه‌گیری در نوجوانان ایرانی، ضرورت واریسی مجدد ویژگی‌های فنی روایی و پایایی مقیاس تاب‌آوری نوجوان را گریزناپذیر می‌کند. به بیان دیگر، اگر چه پیشتر خدایی و موسوی (۲۰۲۱) ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس تاب‌آوری نوجوان را در گروهی از نوجوانان تیزهوش دختر و پسر ایرانی بررسی کرده‌اند، اما استفاده از گام اصلاح مدل، از طریق کواریانس بین باقیمانده‌های خطا برای ماده‌های مقیاس، و عدم ارائه تبیین نظری قوی در دفاع از ایجاد مسیرهای کواریانسی، موافق با منطق پیشنهادی آماردانان، اعتماد به نتایج پژوهش را دچار خدشه می‌کند (کلاین^۱، ۲۰۰۵؛ وستون و گاری^۲، ۲۰۰۶). بر این اساس، محققان در پژوهش حاضر، با رجوع به منطقی استقرایی و نه قیاسی، و به کمک استفاده از روش آماری تحلیل مولفه‌های اصلی، به جای تحلیل عاملی تاییدی، می‌کوشند، ساختار اندازه‌گیری مقیاس تاب‌آوری نوجوان را در گروهی از نوجوانان دختر در یکی از مناطق آموزشی شهر تهران، شناسایی کنند.

روش پژوهش

مطالعه حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر متوسطه اول در منطقه ۱۱ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. نمونه آماری در این پژوهش شامل ۴۸۶ دانش‌آموز دختر بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در این پژوهش همبستگی، محققان با اطلاع از برخی علل تاثیرگذار بر پراکندگی مشترک بین متغیرها مانند ناهمگنی نمونه‌ها^۳ و تغییرپذیری نمونه‌گیری^۴ و همچنین، تلاش برای کنترل این عوامل، نمونه منتخب خود را از بین نوجوانان دختر منطقه ۱۱ شهر تهران برگزید. بر این اساس، در این پژوهش، از نوجوانان با عضویت در وهله میانی نوجوانی و متعلق به یک گروه جنسی، مشارکت کنندگان انتخاب شدند. بر اساس منطق

1. Kline
2. Weston & Gore
3. heterogeneity of samples
4. sampling variation

پیشنهادی کامری و لی (۱۹۹۲؛ نقل از میرز، گامست و گارینو، ۲۰۱۶) با هدف اطمینان از حصول کفایت‌مندی حجم نمونه برای تحلیل روان‌سنجی مقیاس تاب‌آوری نوجوان، نمونه‌ای حدود ۵۰۰ مشارکت‌کننده انتخاب شدند.

ابزارهای سنجش

مقیاس تاب‌آوری نوجوان^۲ (اشیو، ناکایا، کانیکو و ناگامی، ۳، ۲۰۰۲). اشیو و همکاران (۲۰۰۲) مقیاس تاب‌آوری نوجوان را با هدف سنجش کیفیت روان‌شناختی تاب‌آوری در نوجوانان توسعه دادند. این مقیاس شامل ۲۱ گویه است و نوجوان به هر مقیاس بر روی یک طیف پنج‌درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) پاسخ می‌دهند. مقیاس تاب‌آوری نوجوان از سه بُعد نوجویی^۴، نظم‌بخشی هیجانی^۵ و جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده^۶ تشکیل شده است. در مطالعه اشیو و همکاران (۲۰۰۲) ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس‌های نوجویی، نظم‌بخشی هیجانی و جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده و نمره کلی تاب‌آوری به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۷، ۰/۸۱ و ۰/۸۵ به دست آمد. در مطالعه اشیو و همکاران (۲۰۰۲) الگوی پراکندگی مشترک بین زیرمقیاس‌های تاب‌آوری نوجوان با نمره کلی پرسشنامه سلامت عمومی، از روایی سازه مقیاس تاب‌آوری نوجوان به طور تجربی حمایت کرد. علاوه بر این، در مطالعه اشیو و همکاران (۲۰۰۲) نتایج تحلیل عاملی تاییدی که با هدف آزمون ساختار سه‌عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوان انجام شد که در نمونه نوجوانان ایرانی مدل اندازه‌گیری سه‌بعدی مقیاس تاب‌آوری شامل نوجویی، نظم‌بخشی هیجانی و جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، با داده‌ها برازش مطلوبی نشان داد. علاوه بر این، در این مطالعه، الگوی کیفی پراکندگی مشترک بین ابعاد سه‌گانه مقیاس تاب‌آوری و کیفیت‌هایی مانند فرایندهای ارزیابی شناختی، حمایت اجتماعی ادراک شده، رفتارهای سلامت و بهزیستی هیجانی، به طور تجربی از روایی سازه مقیاس تاب‌آوری نوجوان حمایت کرد. در پژوهش خدایی و سید احمدی (۱۳۹۹) ضرایب همسانی درونی برای زیرمقیاس‌های نوجویی،

1. Meyers, Gamst & Guarino
2. Adolescent Resilience Scale (ARS)
3. Oshio, Nakaya, Kaneko & Nagamine
4. novelty seeking
5. emotional regulation
6. positive future orientation

نظم بخشی هیجانی و جهت گیری مثبت نسبت به آینده و نمره کلی تاب آوری به ترتیب برابر با ۰/۷۱، ۰/۷۵، ۰/۹۱ و ۰/۸۶ به دست آمد. در این پژوهش، مقادیر ضرایب همسانی درونی عامل های جهت گیری مثبت نسبت به آینده، نظم بخشی هیجانی، نوجویی و بردباری به ترتیب برابر با ۰/۹۰، ۰/۷۵، ۰/۷۷ و ۰/۷۰ به دست آمد.

مقیاس ذهن آگاهی نوجوان و بزرگسال^۱ (دارتمن، گلاب، آگانسیان و رید^۲، ۲۰۱۸). دارتمن و همکاران (۲۰۱۸) در اولین گام از تدوین و اعتباریابی این مقیاس، در پژوهش اول، ۲۹ گویه بر اساس پژوهش بیشاپ، لایو، شاپیرو، کارلسون، اندرسون، کارمودی و ولتننگ^۳ (۲۰۰۴) و در قالب چهار مولفه مطرح شده طراحی کردند. سپس، برای اطمینان از قابل فهم بودن گویه ها برای نوجوانان دوره اول نوجوانی (۱۱ تا ۱۴ سال) گروهی از آنان به این ماده ها پاسخ دادند که در نهایت به حذف تعدادی از ماده ها منجر شد. سپس، ۱۹ ماده باقیمانده توسط تعدادی از پژوهشگران و روان شناسان بررسی و تایید شد. برای اطلاع از روایی عاملی ابزار، از دو روش تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. در مجموع، نتایج متمرکز بر روایی عاملی ابزار سنجش ذهن آگاهی از ساختار چهار عاملی آن شامل توجه آگاهی، واکنشی نبودن، قضاوتی نبودن و خودپذیری به طور تجربی حمایت کرد. در پژوهش بارانی، سلامت و فولادچنگک (۱۳۹۹) که با هدف اعتباریابی نسخه فارسی مقیاس ذهن آگاهی نوجوان و بزرگسال انجام شد نتایج تحلیل عاملی تاییدی ساختار چهار عاملی توجه آگاهی، واکنشی نبودن، قضاوتی نبودن و خودپذیری را تکرار کرد. در پژوهش، بارانی و همکاران (۱۳۹۹) ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس های توجه و آگاهی، واکنشی نبودن، قضاوتی نبودن و خودپذیری به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۹۰، ۰/۸۹ و ۰/۸۹ به دست آمد. در پژوهش دارتمن و همکاران (۲۰۱۸) ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس های توجه و آگاهی، واکنشی نبودن، قضاوتی نبودن و خودپذیری به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۲، ۰/۷۸ و ۰/۸۳ به دست آمد. در پژوهش حاضر، ضرایب همسانی درونی زیرمقیاس های توجه و آگاهی،

1. Adolescent and Adult Mindfulness Scale

2. Droutman, Golub, Oganessian & Read

3. Bishop, Lau, Shapiro, Carlson, Anderson, Carmody & Velting

واکنشی نبودن، قضاوتی نبودن و خودپذیری به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۶، ۰/۷۹ و ۰/۸۴ به دست آمد.

بازارزیابی شناختی^۱ (گراس و جان^۲، ۲۰۰۳). در پرسشنامه نظم‌بخشی هیجانی گراس و جان (۲۰۰۳) تعداد شش ماده آن به زیرمقیاس بازارزیابی شناختی مربوط می‌شود. در این زیرمقیاس، مشارکت کنندگان به ماده‌ها بر روی طیفی هفت درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۷ (کاملاً موافق) پاسخ می‌دهند. لی و وو^۳ (۲۰۲۰) ضریب همسانی درونی زیرمقیاس بازارزیابی شناختی را ۰/۸۵ گزارش کردند. در پژوهش چیانگ و نگ^۴ (۲۰۲۰) ضرایب همسانی درونی این زیرمقیاس در دو فاصله زمانی بین ۰/۸۲ تا ۰/۸۷ به دست آمدند. در پژوهش ابراهیمی، جعفری و رنجبر سودجانی (۱۳۹۷) ضریب آلفای کرونباخ بازارزیابی شناختی ۰/۷۹ به دست آمد. در مطالعه بالزاروتی، جان و گراس^۵ (۲۰۱۰) ضرایب همبستگی بازارزیابی شناختی با مقیاس عواطف مثبت برابر با ۰/۲۴ و با عواطف منفی ۰/۱۴- به دست آمد. در پژوهش قاسم‌پور، ایل‌بیگی و حسن‌زاده (۱۳۹۱) نتایج روش آماری تحلیل عاملی اکتشافی که با هدف روایی عاملی مقیاس بازارزیابی شناختی انجام شد، شواهد مطمئنی در دفاع از روایی این مقیاس فراهم آورد. در پژوهش حاضر، ضریب همسانی درونی بازارزیابی شناختی ۰/۸۰ به دست آمد.

فهرست مقابله فعال^۶ (گرین‌گلس، شوارزر، جاکوبیک، فیکسنباوم و تابرت^۷، ۱۹۹۹). نسخه اصلی فهرست مقابله فعال شامل ۵۵ گویه است که در این فهرست، مشارکت کنندگان به هر گویه بر روی یک طیف پنج درجه‌ای از هرگز (۰) تا همیشه (۴) پاسخ می‌دهند. فهرست مقابله فعال از هفت مقیاس شامل مقیاس مقابله فعال (۱۴ گویه)، مقیاس مقابله تاملی (۱۱ گویه)، مقیاس برنامه‌ریزی استراتژیک (۴ گویه)، مقیاس مقابله پیشگیرانه (۱۰ گویه)، مقیاس جستجوی حمایت ابزاری (۸ گویه)، مقیاس جستجوی حمایت هیجانی (۵

1. Cognitive Reappraisal Scale (CRS)

2. Gross & John

3. Li & Wu

4. Cheung & Ng

5. Balzarotti, John & Gross

6. Proactive Coping Scale (PCS)

7. Greenglass, Schwarzer, Jakubiec, Fiksenbaum & Taubert

گویه) و مقیاس مقابله اجتنابی (۳ گویه) تشکیل شده است (گرین گلس و همکاران، ۱۹۹۹). نتایج مطالعات مختلف در نمونه‌های متفاوت از ویژگی‌های فنی روایی و پایایی فهرست مقابله فعال حمایت کرده‌اند (گرین گلس و همکاران، ۱۹۹۹؛ الماسی، پک، پاپ و گرین گلس، ۲۰۱۴؛ پاسیکوسکی، سیک، گرین گلس و تابرت^۲، ۲۰۰۲). در مطالعه حاضر، محققان از فهرست مقابله فعال، فقط مقیاس مقابله فعال - شامل ۱۴ گویه - را برای اندازه‌گیری راهبرد مقابله فعال در دانش‌آموزان مورد استفاده قرار دادند. در پژوهش محبی، شکری و پورشه‌ریار (۱۳۹۷) ضرایب همسانی درونی مقیاس مقابله فعال در مرحله پیش‌آزمون برابر با ۰/۶۷، در مرحله پس‌آزمون اول برابر با ۰/۶۹ و در مرحله پیگیری نیز برابر با ۰/۶۵ به دست آمد. در پژوهش حاضر، ضریب همسانی درونی مقابله فعال ۰/۷۴ به دست آمد.

در این پژوهش، برای آماده‌سازی مقیاس تاب‌آوری نوجوان از روش ترجمه مجدد^۳ استفاده شد. بنابراین، به منظور استفاده از این مقیاس در نوجوانان ایرانی، نسخه انگلیسی آن برای نمونه نوجوانان ایرانی به زبان فارسی ترجمه شد. برای این منظور، با هدف حفظ هم‌ارزی زبانی و مفهومی، نسخه فارسی به کمک یک فرد دوزبانه دیگر به انگلیسی برگردانده شدند (مارسلا و لئونگ، ۱۹۹۵). در ادامه، دو مترجم درباره تفاوت موجود بین نسخه‌های انگلیسی بحث کردند و از طریق «فرایند مرور مکرر^۴» این تفاوت‌ها به حداقل ممکن کاهش یافت. بر این اساس، مترادف معنایی نسخه ترجمه شده با نسخه اصلی به دقت بررسی شد. در نهایت، سه نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه روایی محتوا و تطابق فرهنگی این پرسشنامه را مطالعه و تایید کردند.

در این پژوهش، برای تحلیل داده‌ها از نسخه ۱۸ بسته آماری SPSS استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج جدول ۱ اندازه‌های توصیفی میانگین و انحراف معیار و شاخص‌های توصیفی

چولگی و کشیدگی ماده‌های مقیاس تاب‌آوری نوجوان را نشان می‌دهد.

1. Almásy, Pék, Papp & Greenglass
2. Pasikowski, Sek, Greenglass & Taubert
3. back translation
4. iterative review process

جدول ۱. اندازه‌های توصیفی میانگین و انحراف معیار و شاخص‌های چولگی و کشیدگی ماده‌های

ARS

ماده‌ها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
۱- به دنبال چالش‌های جدید هستم.	۵/۵۲	۱/۴۱	-۱/۰۹	۰/۹۴
۲- چیزهای جدید یا نو را دوست دارم.	۵/۹۸	۱/۲۹	-۰/۷۰	۰/۲۴
۳- فکر می‌کنم علاقه و کنجکاوی زیادی دارم.	۵/۵۲	۱/۵۱	-۱/۱۷	۱/۰۷
۴- دوست دارم از همه چیز سردرביاورم.	۴/۹۸	۱/۸۵	-۰/۷۱	-۰/۵۰
۵- فکر می‌کنم دشواری‌ها، بخشی از تجارب ارزشمند زندگی، تلقی می‌شوند.	۵/۲۲	۱/۵۶	-۰/۷۴	۰/۲۲
۶- دوست ندارم کارهایی را انجام دهم که با آنها آشنایی ندارم.	۴/۰۱	۱/۹۶	-۰/۰۱	-۱/۱۴
۷- از نظر من شروع یک کار جدید دردسرساز است.	۵/۰۱	۱/۸۵	-۰/۶۱	-۰/۷۳
۸- فکر می‌کنم می‌توانم هیجانانگیز را کنترل کنم.	۴/۸۲	۱/۷۶	-۰/۷۲	-۰/۳۸
۹- در شرایط سخت می‌توانم آرامشم را حفظ کنم.	۴/۷۰	۱/۸۸	-۰/۴۹	-۰/۹۱
۱۰- تلاش می‌کنم که همواره آرام و خونسرد باشم.	۵/۴۶	۱/۵۲	-۱/۰۹	۰/۵۴
۱۱- کاری را که شروع می‌کنم تا پایان ادامه می‌دهم.	۵/۵۶	۱/۵۶	-۰/۶۵	۰/۷۰
۱۲- بعد از یک تجربه بد، برایم مشکل است که مدام در مورد آن صحبت نکنم.	۴/۱۷	۲/۰۱	-۰/۰۹	-۱/۲۴
۱۳- نمی‌توانم مشکلات و ناملازمات را تحمل کنم.	۴/۵۱	۱/۹۲	-۰/۲۶	-۱/۱۲
۱۴- رفتارم با توجه به خوشحالی و بدحالی هر روز من متغیر است.	۳/۱۸	۱/۸۱	۰/۵۴	-۰/۶۸
۱۵- به سرعت دلزده می‌شوم و علاقه‌ام را از دست می‌دهم.	۵/۰۱	۱/۹۲	-۰/۶۰	-۰/۹۰
۱۶- در کنترل کردن خشم خود مشکل دارم.	۴/۴۲	۲/۱۰	-۰/۲۵	-۱/۳۲
۱۷- مطمئنم که در آینده اتفاقات خوبی به وقوع خواهد پیوست.	۵/۹۶	۱/۴۴	-۰/۴۹	۰/۸۶
۱۸- فکر می‌کنم که آینده‌ی روشنی دارم.	۶/۰۲	۱/۳۱	-۰/۴۴	۰/۸۵
۱۹- در مورد آینده خود احساس خوبی دارم.	۶/۰۵	۱/۳۲	-۰/۵۶	۰/۲۹
۲۰- هدف روشنی برای آینده‌ام دارم.	۶/۰۱	۱/۳۷	-۰/۵۷	۰/۲۶

در این بخش از پژوهش، به منظور توصیف ساختار عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوان از روش عامل‌یابی تحلیل مولفه‌های اصلی استفاده شد. قبل از انجام این تحلیل،

اندازه شاخص کفایت نمونه برداری کایزر، میر و الکین^۱ محاسبه و برابر با ۰/۸۶ و آزمون کرویت بارتلت^۲ [$\chi^2 (210, N=486) = 40.42/42, p < 0/001$] به دست آمد که نشان می دهد نمونه و ماتریس همبستگی برای این تحلیل مناسب بودند. در این پژوهش، با فرض همبسته بودن عامل ها، از روش چرخش اوبلیمین استفاده شد. به بیان دیگر، برای تعیین مناسب ترین عامل ها، با در نظر گرفتن نمودار صخره ای^۳، ارزش های ویژه^۴ و درصد واریانس تبیین شده توسط هر عامل، عامل های ذکر شده با روش مؤلفه های اصلی^۵ و چرخش اوبلیمین^۶ استخراج شدند. در این پژوهش، نتایج تحلیل مولفه های اصلی با تاکید بر ساختار چهار عاملی مقیاس تاب آوری نوجوان نشان داد که عامل های جهت گیری مثبت نسبت به آینده، نظم بخشی هیجانی، نوجویی و بردباری هر یک به ترتیب ۲۶/۸۵ درصد، ۱۳/۰۳ درصد، ۸/۴۲ درصد و ۶/۹۱ درصد (و در مجموع ۵۵/۲۱ درصد) از واریانس عامل کلی تاب آوری نوجوان را تبیین کردند (جدول ۲).

جدول ۲. مشخصه های آماری مقیاس تاب آوری نوجوان با اجرای روش PC برای ساختار چهار عاملی

عامل	ارزش ویژه	درصد واریانس	درصد تراکمی	ضرایب همسانی درونی
جهت گیری مثبت نسبت به آینده	۵/۶۷	۲۶/۸۵	۲۶/۸۵	۰/۹۰
نظم بخشی هیجانی	۲/۷۴	۱۳/۰۱	۳۹/۸۷	۰/۷۷
نوجویی	۱/۷۷	۵/۴۳	۴۵/۳۰	۰/۷۵
بردباری	۱/۴۵	۶/۹۱	۵۵/۲۱	۰/۷۰

جدول ۳، نتایج مربوط به بارهای عاملی و برآورد اشتراک^۷ ماده های مقیاس تاب آوری نوجوان را بر اساس عامل های چهار گانه نشان می دهد. نتایج جدول ۳ نشان می دهد که برای ساختار چهار عاملی، جمع وزن های رگرسیون از لحاظ آماری معنادارند ($P < 0/001$). در

1. Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy
2. Bartlett's test of sphericity
3. scree plot
4. Eigen values
5. principal component
6. Oblimin
7. communality

شکل ۳، ضرایب رگرسیونی برای عامل جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده ۰/۵۰ تا ۰/۸۸، ضرایب رگرسیونی برای عامل نظم‌بخشی هیجانی بین ۰/۵۷ تا ۰/۷۲، ضرایب رگرسیونی برای عامل نوجویی ۰/۵۶ تا ۰/۷۴ و در نهایت، ضرایب رگرسیونی برای عامل بردباری بین ۰/۵۰ تا ۰/۷۰ به دست آمد. علاوه بر این، مقادیر اشتراکات برآورد شده برای ماده‌های مقیاس، بزرگتر مساوی ۰/۵۰ به دست آمد که همسو با پیشنهاد میرز، گامست و گارینو (۲۰۱۶) این مقادیر بر ابقای ماده‌های مقیاس در مدل اندازه‌گیری آن، دلالت دارد.

جدول ۳. بارهای عاملی و اشتراکات ساختار چهار عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوان

زیرمقیاسها		
h^2	نوجویی	جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده
۰/۵۹	۰/۷۴	۱
۰/۶۲	۰/۶۹	۲
۰/۶۸	۰/۷۹	۳
۰/۵۸	۰/۷۴	۴
۰/۵۰	۰/۵۶	۵
۰/۵۴	۰/۵۰	۶
۰/۵۵	۰/۵۵	۷
۰/۵۵		۰/۷۲
۰/۶۴		۰/۷۷
۰/۶۲		۰/۷۷
۰/۵۰		۰/۵۰
۰/۵۱	۰/۶۰	۱۲
۰/۵۶	۰/۷۰	۱۳
۰/۵۰	۰/۵۳	۱۴
۰/۵۲	۰/۵۲	۱۵
۰/۵۳		۰/۵۷
۰/۷۵		۰/۸۴
۰/۸۰		۰/۸۷

۰/۸۱	۰/۸۸	۱۹
۰/۶۸	۰/۸۱	۲۰
۰/۵۹	۰/۷۳	۲۱

روایی ملاکی. در این بخش، به منظور تعیین روایی ملاکی مقیاس تاب آوری نوجوان، موافق با پیشینه نظری و تجربی، پراکنندگی مشترک (همبستگی) بین وجوه مختلف تاب آوری شامل جهت گیری مثبت نسبت به آینده، نظم بخشی هیجانی، نوجویی و بردباری با ذهن آگاهی، مقابله فعال و بازاریابی شناختی، محاسبه شد. در این بخش، نتایج مربوط به همبستگی بین ابعاد تاب آوری نوجوان با ذهن آگاهی، مقابله فعال و بازاریابی شناختی، شواهد متقنی در دفاع از روایی ملاکی مقیاس تاب آوری نوجوان فراهم آورد. به بیان دیگر، نتایج جدول ۴ با تاکید بر همبستگی مثبت و معنادار بین ابعاد مختلف مقیاس تاب آوری نوجوان با ذهن آگاهی، مقابله فعال و بازاریابی شناختی، نشان داد که این ابزار از روایی ملاکی مطلوبی برخوردار است.

جدول ۴. همبستگی وجوه تاب آوری نوجوان با ذهن آگاهی، مقابله فعال و بازاریابی شناختی

ذهن آگاهی	مقابله فعال	بازاریابی شناختی	
۰/۳۰**	۰/۶۶**	۰/۲۵**	جهت گیری مثبت نسبت به آینده
۰/۱۸**	۰/۴۳**	۰/۲۷**	نظم بخشی هیجانی
۰/۴۰**	۰/۲۶**	۰/۲۶**	نوجویی
۰/۲۱**	۰/۳۵**	۰/۲۰**	بردباری

**P<۰/۰۱

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر همسو با مطالعات خدایی و موسوی (۲۰۲۱)، پاسکوی و همکاران (۲۰۱۸)، روزاریو و پین هیرو (۲۰۱۵)، آینا و همکاران (۲۰۱۵)، کالآگاری و همکاران (۲۰۱۶)، لوسوی و همکاران (۲۰۱۳)، ناشی و همکاران (۲۰۱۰)، یانگ و همکاران (۲۰۱۲)، چيو و هاسی (۲۰۱۶)، سینات و همکاران (۲۰۱۸) و بولتن (۲۰۱۳)، با هدف آزمون ویژگی های روان سنجی ابزارهای سنجش تاب آوری نوجوان انجام شد. در این پژوهش، نتایج تحلیل

مولفه‌های اصلی با استفاده از چرخش اوبلیمین از ساختار چهار عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوان شامل جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی، نوجویی و بردباری، به طور تجربی حمایت کرد. علاوه بر این، در این پژوهش، نتایج مربوط به همبستگی مثبت و معنادار بین ابعاد مختلف مقیاس تاب‌آوری نوجوان با ذهن آگاهی، مقابله مثبت و بازاریابی مثبت، بر روایی ملاکی مقیاس تاب‌آوری نوجوان، دلالت داشت.

در این پژوهش، نتایج مربوط به روایی عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوانان، در تکرار ابعادی مانند جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی و نوجویی با یافته‌های مطالعات خدایی و موسوی (۲۰۲۱)، اُشیو و همکاران (۲۰۰۲)، اُشیو و همکاران (۲۰۰۳)، ناکایا و همکاران (۲۰۰۶) و اُشیو و همکاران (۲۰۱۸) همسو و با تاکید بر وجه دیگری به نام بردباری در رصد مدل اندازه‌گیری مقیاس تاب‌آوری نوجوان با یافته‌های مطالعات خدایی و موسوی (۲۰۲۱)، اُشیو و همکاران (۲۰۰۲)، اُشیو و همکاران (۲۰۰۳)، ناکایا و همکاران (۲۰۰۶) و اُشیو و همکاران (۲۰۱۸)، ناهمسو بود. در بخش مربوط به روایی سازه مقیاس تاب‌آوری نوجوان، نتایج پژوهش حاضر با تکرار عامل‌های جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی و نوجویی، بر کارکرد فرابافتاری حدود معنایی سازه تاب‌آوری نوجوان، تاکید کرد. در بخش دیگری، نتایج پژوهش حاضر در رصد مدل اندازه‌گیری ارجح برای مقیاس تاب‌آوری نوجوان با رویکردی اکتشاف‌محور، علاوه بر وجوهی مانند جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی و نوجویی، بُعد بردباری را نیز شامل شد. در بین ماده‌های مقیاس تاب‌آوری نوجوان، وجه اتصال مفهومی ماده‌هایی که بر تعقیب صبورانه و مواجهه تاب‌آورانه با موقعیت‌های چالش‌زا دلالت داشتند، ناظر بر مفهوم زیربنایی بردباری بودند. بنابراین، در این بخش، نتایج مطالعه حاضر، گستره عاملی وسیع‌تری را برای معناگری حدود اطلاعاتی سازه تاب‌آوری تصویر کرد. در این پژوهش، نتایج روش آماری تحلیل مولفه‌های اصلی - که بر رجحان رویکردی استقرایی در مقایسه با روی‌آوری قیاسی در تعیین ساختار عاملی مقیاس تاب‌آوری نوجوان دلالت دارد - نشان داد که در نمونه نوجوان دختر ایرانی منابع تغذیه‌گر و معناکننده تاب‌آوری نوجوان ضمن شمول سه وجه بنیادین جهت‌گیری مثبت نسبت به آینده، نظم‌بخشی هیجانی و نوجویی، - که شکل دهنده

بنای مفهومی زیربنایی نسخه اصلی مقیاس تاب‌آوری نوجوان بودند، وجه دیگری، به نام بردباری نیز بر مدل اندازه‌گیری مقیاس مزبور افزوده شد.

در بخش دیگری، نتایج مطالعه حاضر با تاکید بر همبستگی مثبت و معنادار بین وجوه مقیاس تاب‌آوری نوجوان با مفاهیم ذهن آگاهی، مقابله فعال و بازارزیایی شناختی، شواهد مضاعفی را در دفاع از روایی ملاکی این ابزار فراهم آورد. موافق با مبانی نظری و شواهد تجربی موجود، نظریه فرایندی مقابله (لازاروس، ۲۰۰۶) و آموزه‌های منبعث از آن در تبیین تداخل بالقوه بین قلمرو مطالعاتی تاب‌آوری با دیگر قلمروهای مفهومی شامل ذهن آگاهی، مقابله فعال و بازارزیایی شناختی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بر اساس مواضع مفهومی نظریه فرایندی مقابله (لازاروس، ۲۰۰۶) کیفیت ارزیابی افراد در تجارب انگیزاننده پیرامونی با رجوع به برخی کیفیات روانی آنها مانند تاب‌آوری روان‌شناختی و راهبردهای مقابله با تجارب تنیدگی‌زا معنا می‌شود (مجبی و همکاران، ۱۳۹۷؛ گراس، ۲۰۱۵؛ کوهن و آپسینر، ۲۰۱۸؛ سانتز و همکاران، ۲۰۲۱). بر اساس شواهد موجود یکی از تعیین‌کننده‌های تفاسیر شناختی، مواجهه‌های تاب‌آورانه است. در این بخش فرض می‌شود که همبسته مفهومی تاب‌آوری روان‌شناختی، بخشی از تمایز در معناآفرینی برای تجارب پیرامونی را باعث می‌شود. علاوه بر این، شیوه‌های مقابله افراد نیز در متن رویارویی با تجارب فشارزا، در رجوع به وجوه خودتوانمندساز^۱ یا خودناتوان‌ساز^۲ تفاسیر شناختی موثر واقع می‌شود (استینهارت و دالبیر، ۲۰۰۸؛ والی و احمد، ۲۰۲۰؛ یو، ژو، اکسو و ژو، ۲۰۲۱؛ هامبور و همکاران، ۲۰۱۸).

یافته‌های پژوهش حاضر باید در بافت محدودیت‌های آن تفسیر شده و تعمیم داده شود. نخست آنکه، این مطالعه نیز مانند بسیاری از مطالعات دیگر به دلیل استفاده از ابزارهای خودگزارش‌دهی به جای مطالعه رفتار واقعی ممکن است مشارکت‌کنندگان (به ویژه نوجوانان) را در پاسخ به سؤال‌ها به استفاده از شیوه‌های مبتنی بر کسب تأیید اجتماعی و اجتناب از بدنامی مربوط به عدم کفایت فردی ترغیب کند. به بیان دیگر، به منظور تأیید مقیاس‌های خودگزارش‌دهی از مشاهده رفتاری و شاخص‌های بالینی استفاده نشد. دوم، با توجه به آنکه نمونه پژوهش حاضر را گروهی از دختران نوجوان منطقه ۱۱ آموزش و

1. empowering interpretations

2. disempowering interpretations

پرورش شهر تهران تشکیل دادند، تعمیم یافته‌ها به دیگر نوجوانان باید با احتیاط انجام شود. سوم، انجام مطالعه حاضر مشتمل بر یکبار اندازه‌گیری بود. بنابراین، آزمون میزان ثبات نمره‌های نسخه فارسی مقیاس تاب‌آوری نوجوان امکان‌پذیر نیست. سوم، در مطالعه حاضر، آزمون ویژگی‌های فنی مقیاس نسخه فارسی مقیاس تاب‌آوری نوجوان با تمرکز بر روایی عاملی این مقیاس مبتنی بود. بنابراین، سنجش ویژگی‌های فنی نسخه فارسی مقیاس تاب‌آوری نوجوان با تاکید بر روش‌های دیگری مانند روایی پیش‌بین، روایی واگرا و روایی افزایشی^۱ پیشنهاد می‌شود.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر، شواهد تجربی جدیدی را درباره ساختار عاملی به همراه داشت. پژوهش حاضر در قلمرو مطالعات موجود درباره آزمون الگوی فرایند، توانایی و پیامد رویارویی با تجارب چالش‌انگیز یا فرایند پویای انطباق مثبت با تجربه‌های تلخ و ناگوار در بین دو گروه نوجوانان دختر، «مکمل» و «بسط دهنده» تلقی می‌شود. یافته‌های اخیر شواهد تجربی تازه‌ای درباره روایی عاملی و ویژگی‌های روان‌سنجی فنی نسخه فارسی مقیاس تاب‌آوری نوجوان در بین نوجوانان دختر فراهم آوردند. بر این اساس، یافته‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهد که نسخه فارسی مقیاس تاب‌آوری نوجوان به مثابه یک ابزار خودگزارشی چندبعدی در قلمرو مطالعاتی روان‌شناسی مثبت‌نگر، از لحاظ روان‌سنجی برای سنجش سازه تاب‌آوری روان‌شناختی در بین نوجوانان دختر، ابزاری دقیق و قابل اطمینان است.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

سپاسگزاری

پژوهشگران تحقیق حاضر بر خود لازم می‌دانند از ریاست محترم آموزش و پرورش منطقه ۱۱ شهر تهران و معاونت پرورشی این منطقه که در جمع‌آوری

1. incremental validity

داده های مورد نیاز تحقیق نویسندگان را حمایت کردند، کمال تشکر و قدردانی را دارد.

منابع

- ابراهیمی، شیوا، جعفری، فرشاد، و رنجبر سودجانی، یوسف. (۱۳۹۷). رابطه بین ذهن آگاهی و راهبردهای تنظیم هیجانی دانشجویان. *رویش روان‌شناسی*، ۷(۵)، ۳۰-۱۳.
- بارانی، حمید، سلامت، پرینسا، و فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۹۹). ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس ذهن آگاهی نوجوان و بزرگسال. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۱۰(۳۹)، ۱۵۲-۱۲۳.
- خدایی، علی، و سید احمدی، میثم. (۱۳۹۹). ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه هوش هیجانی صفتی - نسخه نوجوان: ساختار عاملی، روایی و پایایی. *فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی*، ۸(۳۱)، ۸۵-۹۹.
- قاسم‌پور، عبدالله، ایل‌بیگی، رضا، و حسن‌زاده، شهناز. (۱۳۹۱). خصوصیات روان‌سنجی پرسشنامه تنظیم هیجانی گراس و جان در یک نمونه ایرانی. *ششمین همایش بهداشت روانی دانشجویان*، دانشگاه گیلان. ۷۲۲-۷۲۴.
- محبی، سمیه، شکری، امید، و پورشهریار، حسین. (۱۳۹۷). تاثیر برنامه آموزش تاب‌آوری بر ارزیابی‌های شناختی، مقابله و هیجان‌ها. *فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، ۱۵(۵۷)، ۸۳-۹۹.

References

- Aiena, B.J., Baczwaski, B.J., Schulenberg, S.E., Buchanan, E.M., 2015. Measuring resilience with the RS-14: a tale of two samples. *Journal of Personality Assessment*, 97 (3), 291-300.
- Almássy, Z., Pék, G., Papp, G., & Greenglass, E. R. (2014). The psychometric properties of the Hungarian version of the proactive coping inventory: Reliability, construct validity and factor structure. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 14 (1), 115-124.
- Amirsardari, M., Fathizadeh, S., Tavousi, M., Garmaroudi, G., & Montazeri, A. (2016). Psychometric properties of international children and youth resilience measurement (CYRM-28) Scale. *Health Education and Health Promotion*, 4 (1), 1-11.

- Almedom, A. M., & Glandon, D. (2007). Resilience is not the absence of PTSD any more than health is the absence of disease. *Journal of Loss and Trauma*, 12(2), 127–143.
- Amato, P. R. (2000). The consequences of divorce for adults and children. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 1269–1287.
- Anderson, J. R., Killian, M., Hughes, J. L., Rush, A. J., & Trivedi, M. H. (2020). The Adolescent Resilience Questionnaire: Validation of a shortened version in U.S. youths. *Frontiers in Psychology*, 1, 1-8.
- Balzarotti, S., John, O. P., & Gross, J. J. (2010). An Italian adaptation of the Emotion Regulation Questionnaire. *European Journal of Psychological Assessment*, 26 (1), 61-67.
- Blakemore, S. J., & Mills, K. L. (2014). Is adolescence a sensitive period for socio-cultural processing? *Annual Review of Psychology*, 65, 187–207.
- Bair-Merritt, M. H., Blackstone, M., & Feudtner, C. (2006). Physical health outcomes of childhood exposure to intimate partner violence: A systematic review. *Pediatrics*, 117(2), 278–290.
- Baltaci, H. S., & Karatas, Z. (2014). Validity and reliability of the resilience scale for early adolescents. *Social and Behavioral Sciences*, 131, 458 – 464.
- Belcher, A. M., Volkow, N. D., Moeller, F. G., & Ferre, C. (2014). Personality traits and vulnerability or resilience to substance use disorders. *Trends in Cognitive Sciences*, 18 (4), 211-217.
- Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, S., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J., Velting, D. (2004). Mindfulness: A proposed operational definition. *Clinical psychology: Science and practice*, 11(3), 230-241.
- Boden, J. M., Horwood, L. J., & Fergusson, D. M. (2007). Exposure to childhood sexual and physical abuse and subsequent educational achievement outcomes. *Child Abuse & Neglect*, 31, 1101–1114.
- Bulut, S., Dogan, U., & Altundag, Y. (2013). Adolescent psychological resilience scale: Validity and reliability study. *Suvremena Psihologija*, 16 (1), 21-32.
- Callegari, C., Bertu, L., Lucano, M., Ielmini, M., Braggio, E., & Vender, S. (2016). Reliability and validity of the Italian version of the 14-item resilience scale. *Psychology Research and Behavior Management*, 9, 277–284.
- Cenat, F. J., Hébert, M., Karray, A., & Derivois, D. (2018). Psychometric properties of the Resilience Scale – 14 in a sample of college students from France. *L'Encéphale*, 44 (6), 517-522.
- Cheraghi, M. A., Ebadi, A., Gartland, D., Ghaedi, Y., Fomani, F. K. (2016). Translation and validation of “Adolescent Resilience Questionnaire” for Iranian adolescents. *Asian Journal of Psychiatry*, 25 240–245. 10.1016/j.ajp.2016.12.001.

- Cheung, R. M. Y., & Ng, M. C. Y. (2020). Dispositional mindful awareness and savoring positive experiences: A prospective test of cognitive reappraisal as a mediator. *Personality and Individual Differences*, 163, 110050.
- Chew, J., & Haase, A. M. (2016). Psychometric properties of the Family Resilience Assessment Scale: A Singaporean perspective. *Epilepsy & Behavior*, 61, 112–119.
- Cohen, N., & Ochsner, K. N. (2018). From surviving to thriving in the face of threats: the emerging science of emotion regulation training. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 24, 143–155.
- Di Fabio, A., & Saklofske, D. H. (2018). The contributions of personality and emotional intelligence to resiliency. *Personality and Individual Differences*, 123, 140–144.
- Droutman, V., Golub, I., Oganesyanyan, A., & Read, S. (2018). Development and initial validation of the Adolescent and Adult Mindfulness Scale (AAMS). *Personality and Individual Differences*, 123, 34–43.
- Fulu, E., Miedema, S., Roselli, T., McCook, S., Chan, K. L., Haardörfer, R., et al. (2017). Pathways between childhood trauma, intimate partner violence, and harsh parenting: Findings from the UN Multi-country Study on Men and Violence in Asia and the Pacific. *The Lancet Global Health*, 5(5), 512–522.
- Greenglass ER, Schwarzer R, Jakubiec D, Fiksenbaum L, & Taubert S (1999). *The Proactive Coping Inventory (PCI): A Multidimensional Research Instrument*. Paper presented at the 20th International Conference of the Stress and Anxiety Research Society (STAR), Cracow, Poland, July 12-14.
- Gross, J., & John, O. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 348–362.
- Guedes, A., Bott, S., Garcia-Moreno, C., & Colombini, M. (2016). Bridging the gaps: A global review of intersections of violence against women and violence against children. *Global Health Action*, 9.
- Hambour, V. K., Zimmer-Gembeck, M. J., Clear, S., Rowe, S., & Avdagic, E. (2018). Emotion regulation and mindfulness in adolescents: Conceptual and empirical connection and associations with social anxiety symptoms. *Personality and Individual Differences*, 134, 7–12.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2017). Cultivating youth resilience to prevent bullying and cyberbullying victimization. *Child Abuse & Neglect*, 73, 51–62.
- Holt, S., Buckley, H., & Whelan, S. (2008). The impact of exposure to domestic violence on children and young people: A review of the literature. *Child Abuse & Neglect*, 32(8), 797–810.

- Janousch, C., Anyan, F., Hjemdal, O., & Hirt, C. N. (2020). Psychometric properties of the Resilience Scale for Adolescents (READ) and measurement invariance across two different German-speaking samples. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-16.
- Khodaei, A. & Mousavi, S. (2021). Psychometric properties of adolescent resilience scale in gifted male and female Iranian students. *International Journal of School Health*, 8 (4), 257-266.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practices of structural equation modeling*. NY: Guilford.
- Lazarus, R. S. (2006). *Stress and emotion: A new synthesis*. New York: Springer.
- Li, C. H., & Wu, J. J. (2020). Psychometric evaluation of the Chinese version of the emotion regulation questionnaire in Taiwanese college students. *Assessment*, 27 (6), 1300-1309.
- Lippman, L. H., Moore, K. A., & McIntosh, H. (2011). Positive indicators of child well-being: a conceptual framework, measures, and methodological issues. *Applied Research in Quality of Life*, 6(4), 425–449.
- Losoi, H., Turunena, S., Wäljasa, M., Helminen, M., Öhmana, J., Julkunen, J., Rosti-Otajärvia, E., 2013. Psychometric properties of the Finnish version of the resilience scale and its short version. *Psychology, Community & Health*, 2 (1), 1–10.
- Lou, Y., Taylor, E. P., & Folco, S. D. (2018). Resilience and resilience factors in children in residential care: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 89, 83-92.
- Marsella, A. J. & Leong, F. T. L. (1995). Cross-cultural issues in personality and career assessment. *Journal of Career Assessment*, 3, 202–218.
- Masten, A. S., & Wright, M. O. (2009). Resilience over the lifespan. In J. W. Reich (Ed.). *Handbook of adult resilience* (pp. 213–237). New York, NY: Guilford Press.
- Meyers, L. S., Gamst, G., & Guarino, A. J. (2016). *Applied multivariate research: Design and interpretation*. Sage publication. Thousand Oaks. London. New Dehi.
- Mu, G. M., & Hu, Y. (2016). Validation of the Chinese version of the 12-item child and youth resilience measure. *Children and Youth Services Review*, 70, 332–339.
- Nakaya, M., Oshio, A., & Kaneko, H. (2006). Correlations for adolescent resilience scale with big five personality traits. *Psychological Reports*, 98, 927-930.

- Namy, S., Carlson, C., Norcini Pala, A., Faris, D., Knight, L., Allen, E., Devries, K., & Naker, D. (2017). Gender, violence and resilience among Ugandan adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 70, 303–314.
- Nashi, D., Uehara, R., Kondo, M., Matsuoka, Y., 2010. Reliability and validity of the Japanese version of the Resilience scale and its short version. *BMC Research Notes*, 3 (1), 310-317.
- Nilsson, D., Svedin, C. G., Hall, F., Kazemi, E., & Dahlstrom, O. (2022). Psychometric properties of the Adolescent Resilience Questionnaire (ARQ) in a sample of Swedish adolescents. *BMC Psychiatry*, 22 (468), 1-12.
- Norman, R. E., Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J., & Vos, T. (2012). The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: A systematic review and meta-analysis. *PLoS Medicine*, 9(11), 1001349.
- Oliveira, A., Matos, A. P., Pinheiro, M. R., & Oliveira, S. (2015). Confirmatory factor analysis of the resilience scale short form in a Portuguese adolescent sample. *Social and Behavioral Sciences*, 165, 260 – 266.
- Oshio, A., Kaneko, H., Nagamine, S., & Nakaya, M. (2003). Construct validity of the Adolescent Resilience Scale. *Psychological Reports*, 93, 1217–1222.
- Oshio, A., Nakaya, M., Kaneko, H., & Nagamine, S. (2002). Development and validation of an Adolescent Resilience Scale. *Japanese Journal of Counseling Science*, 35, 57–65.
- Oshio, A., Taku, K., Hirano, M., & Saeed, G. (2018). Resilience and Big Five personality traits: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 127, 54–60.
- Pascoe, L., Rahman, M. A., Edvardsson, K., Jokwiro, Y., McDonald, E., Lood, Q., Edvardsson, D., & Li, X. (2018). Psychometric evaluation of the English version 14-item resilience scale (RS) in an Australian outpatient population of men with prostate cancer. *European Journal of Oncology Nursing*, 35, 73–78.
- Pasikowski, T., Sek, H., Greenglass, E. R., & Taubert, S. (2002). The Proactive Coping Inventory-Polish Adaptation. *Polish Psychological Bulletin*, 33, 41-46.
- Patton, G. C., Sawyer, S. M., Santelli, J. S., Ross, D. A., Afifi, R., Allen, N. B., et al. (2016). Our future: a Lancet commission on adolescent health and wellbeing. *The Lancet*, 387(10036), 2423–2478.
- Pinheiro, P. S. (2006). *World report on violence against children*. New York: United Nations.
- Rosário Pinheiro, M. D., Matos, A. P. S., Pestana, C. P. A., Oliveira, S. A., & Costa, J. J. (2015). The resilience scale: A study in a Portuguese adult

- sample. *The European Proceedings of Social & Behavioral Sciences*, 67-80.
- Santos, A. C., Simoes, C., Cefai, C., Freitas, E., & Arriaga, P. (2021). Emotion regulation and student engagement: Age and gender differences during adolescence. *Educational Research*, 109, 101830.
- Singh, K., Bandyopadhyay, S., & Tyagi, K. (2022). The brief 35-item ARQ: Validation of the Adolescent Resilience Questionnaire in India. *Psychological Studies*, 67, 99–109.
- Smith, C. A., Ireland, T. O., & Thornberry, T. P. (2005). Adolescent maltreatment and its impact on young adult antisocial behavior. *Child Abuse & Neglect*, 29(10), 1099–1119.
- Smith, G. D., & Yang, F. (2017). Stress, resilience and psychological well-being in Chinese undergraduate nursing students. *Nurse Education Today*, 49, 90–95.
- Soest, T. V., Mossige, S., Stefansen, K., & Hjemdal, O. (2010). A validation study of the resilience scale for adolescents (READ). *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 32, 215–225.
- Steinhardt, M. A., & Dolbier, C. L. (2008). Evaluation of a resilience intervention to enhance coping strategies and protective factors and decrease symptomatology. *Journal of American College Health*, 56 (4), 445-453.
- Thumann, B. F., Nur, U., Naker, D., & Devries, K. M. (2016). Primary school students' mental health in Uganda and its association with school violence, connectedness, and school characteristics: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 16(1), 662.
- Vally, Z., & Ahmed, K. (2020). Emotion regulation strategies and psychological wellbeing: Examining cognitive reappraisal and expressive suppression in an Emirati college sample. *Neurology, Psychiatry and Brain Research*, 38, 27–32.
- Wagnild, G.M., Young, H.M., 1993. Development and psychometric evaluation of the resilience scale. *Journal of Nursing Measurement*, 1 (2), 165–178.
- Weston, R., & Gore, Jr. P. A. (2006). A brief guide to structural equation modeling. *Journal of Counseling Psychology*, 5, 719-751.
- Yang, Y., Li, M., Xia, Y., 2012. Measurement invariance of the resilience scale. *International Journal of Educational and Psychological Assessment*, 11, 1–19.
- Yu, M., Zhou, H., Xu, H., & Zhou, H. (2021). Chinese adolescents' mindfulness and internalizing symptoms: The mediating role of rumination and acceptance. *Journal of Affective Disorders*, 280, 97–104.

Zolkoski, S. M., & Bullock, L. M. (2012). Resilience in children and youth:
A review. *Children and Youth Services Review*, 34, 2295–2303.

زودا پید